

OKUL DIŞI ÖĞRENMEDE ALTERNATİF BİR ORTAM: FOTOĞRAF KURSLARI*

Selin GÜNEŞTAN

Dr. Öğr. Üyesi., Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Müzik ve Güzel Sanatlar Eğitim Fakültesi, Görsel Sanatlar Eğitimi Bölümü, selin.gunestan@mgu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8612-7568

Güneştan, Selin. "Okul Dışı Öğrenmede Alternatif Bir Ortam: Fotoğraf Kursları". idil, 103 (2023 Mart): s. 336–348. doi: 10.7816/idil-12-103-06

ÖZ

Özellikle son yıllarda modern eğitim süreci içinde öğrencilerin aktif olmalarını ve deneyimleyerek öğrenmelerini sağlamak amacıyla okul dışında yeni eğitim-öğretim mekanları üzerine araştırmalar yapılmaktadır. Okul dışı öğrenme ortamları eğitim-öğretim faaliyetlerinin okul ve sınıf içi etkinliklerle sınırlı kalmayıp okul/sınıf dışına çıkılarak öğrencilerin tüm duyu ve algılarını açtıkları, yaparak ve yaşayarak aktif bir şekilde öğrenmelerini gerçekleştirdikleri bilim ve sanat merkezleri, müzeler, sanat galerileri, kütüphaneler, planetaryumlar, sokaklar ve parklar gibi oldukça geniş yaşam alanlarını kapsamaktadır. Yapılan literatür taraması sonucunda okul dışı öğrenme ortamları üzerine araştırmaların yapıldığı ancak bu araştırmaların büyük çoğunluğunun fen bilimleri alanında okul dışı öğrenmenin öğrencilerin başarı, beceri, ilgi ve tutumlarına etkisi ile fen bilgisi öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşleri üzerine yapılmış olduğu saptanmış olup okul dışı öğrenme ortamı olarak fotoğraf kurslarını ele alan çalışmalara rastlanmamıştır. Buradan hareketle fotoğraf kursuna kayıt yaptırarak temel fotoğrafçılık dersi alan ve edindikleri teorik bilgileri okul-sınıf/atölye ortamı dışında yaptıkları fotoğraf çekimiyle deneyimleyerek öğrenen kursiyerlerin okul dışı öğrenmeye ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma gurubunu 2019 yılında Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneğinde "Temel Fotoğrafçılık" dersi alan toplam 18 kursiyer oluşturmaktadır. Araştırmada kursiyerlerin okul dışı öğrenmeye ilişkin görüşlerinin saptanması amacıyla açık uçlu soruların yer aldığı anket formu uygulanmış ve elde edilen veriler nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırma bulgularından hareketle elde edilen sonuçlar doğrultusunda konuya ilişkin önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnfomal, İnfomal Öğrenme, Okul Dışı Öğrenme, Fotoğraf, Fotoğraf Kursları

Makale Bilgisi:

Geliş: 17 Ağustos 2022

Düzeltilme: 10 Aralık 2022

Kabul: 2 Şubat 2023

© 2023 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

* 1. Uluslararası İnfomal Öğrenme Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

İnsanoğlu yaratılışından beri duygu ve düşüncelerini ifade edebilmek amacıyla farklı arayışlara girmiş ve sanatı keşfetmiştir. Sanat bireylere ruhsal ihtiyaçlarını karşılama ve düşüncelerini sanatsal bir dışavurumla yansıtabilme fırsatı vermektedir. Kişinin kendisini anlatmasını, olaylara ilişkin bakış açısını ortaya koymasını, toplumsal sorunları ele alarak insanları bilinçlendirmesini ve duyarlılık oluşturmalarını sağlayan sanat alanlarından bir tanesi de fotoğraf sanatıdır. Zaman içindeki herhangi bir anın yakalanarak hapsedilmesini böylelikle o anın ölümsüzleştirilerek kalıcı görüntüler elde edilmesini ve sınırsız sayıda çoğaltılabilmesini sağlayan fotoğraf, kişisel anıların yanında toplumların tarihsel nitelikteki yaşantılarının belgelendirilmesinde ve arşivlenmesinde aktif rol oynayan önemli bir bilgi kayıt ve aktarım aracıdır.

Önemli bir ifade aracı olan fotoğrafın tek başına bir sanat dalı ya da bir sanat dalına hizmet eden yan dal olmak üzere icat edildiğini söylemek mümkün değildir. Keşfedildiği dönemde birçok düşünür ve bilim insanı tarafından sadece bilime hizmet eden teknolojik bir kayıt cihazı olarak değer görmüştür. Gezgin (2010) de fotoğrafın 19. yüzyılda sanat olmak gibi büyük bir iddiadan bütünüyle uzak olduğunu, yalnızca bir kayıt aracı olarak icat edildiğini ve başlangıçta teknik bir alet olarak bilimsel deneylerde kullanılmak üzere teknokratlar tarafından geliştirildiğini belirtirken ilk kullananların da tek amacının; sanatsal yaklaşımlardan önce işledikleri konuların nesnel ve doğru olarak kaydedilmesi olduğunu altını çizmektedir (s.13-14). Ancak hızla gelişen fotoğrafın ilerleyen dönemlerde farklı disiplinlerle etkileşime girmesi ve güzel sanatların bir dalı olarak görülmeye başlanması kaçınılmaz olmuştur. Birçok sanatçı ve düşünür arasında sanat olup olmadığı konusunda ateşli tartışmalara neden olsada fotoğraf zaman içinde sanatsal bir boyut kazanarak dünyanın görsel anlamda keşfini ve yorumlanmasını sağlamıştır. Sontag (2011: 7) da fotoğrafın en az resimler ve çizimler derecesinde dünyanın bir yorumu olduğunu ifade etmektedir. Sanatla girdiği etkileşimle birlikte fotoğrafın etkisini birçok sanatçının eserinde belirgin bir şekilde görmek mümkündür. Gezgin (2010: 13-14) de sanatçıların tasarım, ışık ve perspektif etkileri elde etmek için fotoğrafı yardımcı bir araç olarak kullanarak ondan yararlandıklarına dikkat çekmektedir.

19. yüzyılın en dikkat çekici icatlarından biri olan fotoğraf, yukarıda da kısaca bahsedildiği gibi geçen zaman içinde hızla gelişerek kimlik arayışını tamamlamış, diğer sanat alanlarının yanında önemli bir yer edinmiş, farklı disiplinlerle (tıp, grafik, resim sanatı vb.) etkileşime girmiş ve bunların yanında ayrı bir disiplin olarak eğitim sistemine entegre olmuştur. Grafik sanatların alt dalı olan fotoğraf, ortaöğretim kurumlarında; Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin 'Grafik ve Fotoğraf' alanında ve Güzel Sanatlar Liselerinin 'Görsel Sanatlar' alanında; yükseköğretim kurumlarında ise Güzel Sanatlar Fakülteleri altında başlı başına bir bölüm veya Ana Bilim Dalı olarak, bunun yanında Resim-İş Eğitimi gibi ilgili Ana Bilim Dallarında da seçmeli bir ders olarak verilmektedir. Ancak fotoğraf sanatına ilişkin öğrenme okullarla sınırlı kalmayıp okul dışı öğrenme ortamlarında da gerçekleştirilebilmektedir.

Özellikle son yıllarda bilimsel, sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik alanlarda yaşanan hızlı gelişmeler hiç şüphesiz ki eğitim alanında da yaşanmaktadır. Modern eğitim süreci içinde öğrencilerin aktif olmalarını ve deneyimleyerek öğrenmelerini sağlamak amacıyla yeni öğretim yöntem ve tekniklerinin yanında yeni öğretim mekanları üzerine de araştırmalar yapılmaktadır. Özsoy (2019: 276) da yaşamın her alanında yaşanan küresel boyuttaki hızlı değişime dikkat çekmekte ve bu değişimin eğitim-öğretim mekanlarında çeşitliliği zorunlu kıldığını ifade etmektedir. Son dönemlerde farklı disiplinlerde uygulanan, araştırmalara konu olarak tercih edilen yeni eğitim-öğretim mekanları, okulda yapılan klasik öğretim yöntemlerinin dışına çıkılarak sınıf içi verilen teorik bilgilerin uygulamaya geçirildiği, öğrencilerin pasif konumdan aktif konuma geçerek tüm duyu ve algılarını açtıkları, yaparak, yaşayarak ve eğlenerek öğrenmelerini gerçekleştirdikleri okul dışı öğrenme ortamlarıdır. Özsoy (2019: 277) okul dışı öğrenme ortamlarının şemsiye kavram olarak; farklı disiplinlerin eğitim ve öğretimlerini okul ve derslik dışında gerçekleştirebilecekleri üçüncü bir mekân olarak tanımlanabileceğini belirtmektedir. Öğrencilerin edindikleri teorik bilgilere farklı bir perspektiften bakarak çok yönlü bir bakış açısı geliştirmelerini sağlayan okul dışı öğrenme ortamları son yıllarda eğitimle hızla bütünleşerek yeni eğitim-öğretim mekanları olarak kabul görmeye başlamıştır. Şen (2019: 4) de bilim iletişiminin sağlanması bakımından önemli bir rolü olduğunu düşündüğü okul dışı öğrenme ortamlarının diğer bir deyişle informal öğrenme ortamlarının, bulunduğumuz çağın gereği olarak son dönemlerde eğitime katkısının artarak devam ettiğini ifade etmekte ve bu kapsamda ülkemizde de sevindirici bir şekilde gerek nicelik gerekse nitelik olarak artarak hayat bulduğunu belirtmektedir.

Okul dışı öğrenme ortamları, eğitim-öğretim faaliyetlerinin okul ve sınıf içi etkinlikleriyle sınırlı kalmadığı müzeler, sanat galerileri, bilim ve sanat merkezleri, kütüphaneler, hayvanat bahçeleri, kamplar, tarihi yapılar, sokaklar, parklar, kafeler, hastaneler ve internet gibi oldukça geniş öğrenme ortamlarını kapsamaktadır. Çok çeşitli zengin uyaranların olduğu okul dışı öğrenme ortamları, okul içi/sınıf içi öğrenmeden farklı olarak bireylere teorik bilgileri doğal ortamda gözlem yaparak ve deneyimleyerek öğrenme imkânı sunmaktadır. Deneyimleyerek öğrenme, öğrenenin sorgulama, araştırma ve çözümleme becerilerini geliştirmesini ve bununla birlikte öğrendiklerinden daha fazla zevk alarak öğrenmenin kalıcı olmasını sağlamaktadır. Bu ortamlardan biri de her

türlü yaş ve meslek grubundan, farklı sosyoekonomik şartlara sahip kişilere okul dışında öğrenme fırsatı sunan, farklı alanlarda eğitim veren, hayat boyu öğrenmede önemli yer edinen yaygın eğitim kurumları olan kurslardır. Gönüllük esasına dayanan kurslara katılan kursiyerler örgün eğitimde öğrenim gören öğrenciler olabileceği gibi; kendilerini mesleki ya da ilgi duydukları bir alanda geliştirmek isteyen yetişkinler de olabilmektedir. Yaş ve meslek grubu gözetmeksizin ilgisi olan herkesin katılım gösterebileceği, öğrenmeyi etkileyen okul dışı öğrenme ortamlarından biri de birçoğu Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylı, bir kısmı da sivil toplum kuruluşu olan fotoğraf kurslarıdır. Bu kurslarda Temel Fotoğrafçılık, Fotoğraf Çekimi, Fotoğraf İşleme, Görsel Düzenleme, Dijital Fotoğrafçılık, Sahne, Doğa, Sokak, Portre ve Belgesel Fotoğrafçılığı gibi farklı ilgi alanlarına yönelik seminer ve atölye eğitimleri verilmektedir. Fotoğraf kurslarında eğitimlerin bir kısmı atölyelerde bir kısmı da seçilen seminer/atölyelere uygun farklı mekanlarda (sokak, park, bahçe, doğa vb.) uygulamalı olarak gerçekleştirilmektedir. Verilen teorik bilgilerle katılımcı kursiyerlerin, fotoğraf ve fotoğrafçılığın tarihsel gelişimi hakkında bilgi sahibi olmaları, fotoğraf makinelerinin ayarlarını hatasız yapmaları ve aldıkları fotoğraf kursuna ilişkin detaylı öğrenme gerçekleştirmeleri beklenirken; atölye/derslik dışı öğrenme ortamlarında işlenen uygulamalı derslerle de aldıkları teorik bilgileri eğitimci eşliğinde birebir deneyimlemeleri ve zevk alarak kalıcı bilgiler edinmeleri amaçlanmaktadır.

YÖK Tez Veri Tabanında, Ulakbim Sosyal Bilimler Veri Tabanında araştırmanın amacına hizmet eden "okul dışı öğrenme, sınıf dışı öğrenme, informal öğrenme, fotoğraf ve fotoğraf kursları" anahtar kelimeleri ile yapılan literatür taramaları sonucunda ulaşılan araştırmaların tamamına yakınının fen bilimleri üzerine yapıldığı ve genelinen okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin fen bilimleri derslerine ilişkin ilgi, tutum, beceri ve başarılarına etkisini ile fen bilgisi öğretmen ve öğretmen adaylarının konuya ilişkin görüşlerinin ele alındığı (Karademir, E. 2013; Armağan, B. 2015; Erten, Z. 2016; Bülbül, M. 2018; Çebi, H. 2018); ancak okul dışı öğrenme ortamı olarak fotoğraf kurslarını ele alan araştırmalara yeterince yer verilmediği saptanmıştır. Bu saptamadan hareketle fotoğraf kurslarının okul dışı öğrenmede alternatif bir ortam olarak ele alınması gerekliliği ve bu kurslara katılan kursiyerlerin okul dışı öğrenmeye ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi bu araştırmanın gerekçe ve amacını oluşturmaktadır.

Araştırma, verilerden elde edilen bulgularla ulaşılan sonuçların bu araştırma konusuyla yakın ve uzak ilişkili yapılacak araştırmalara katkıda bulunacağı düşüncesiyle önem arz etmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Bir birey, bir kurum, bir grup veya bir ortamın çalışılacak durumlara örnek oluşturabileceğini belirten Yıldırım ve Şimşek (2008: 77) tarafından durum çalışmasının nicel veya nitel yaklaşımla yapılabileceği ve her iki yaklaşımda da amacın belirli bir duruma ilişkin sonuçların ortaya konulması olduğu ifade edilmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 7 Eylül-26 Ekim 2019 tarihleri arasında fotoğrafın yaygınlaştırılması, fotoğraf severler arasında dayanışma ve iş birliğinin sağlanması, fotoğrafta felsefi, estetik ve teknik sorunların tartışılacağı platformların oluşturulması amacıyla 1977 yılında kurulmuş bir sivil toplum kuruluşu olan Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği (AFSAD)'nde verilen "Temel Fotoğrafçılık Semineri" kursuna katılan toplam 18 kursiyer (katılımcı) oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında bulunan katılımcıların bireysel özelliklerine göre dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

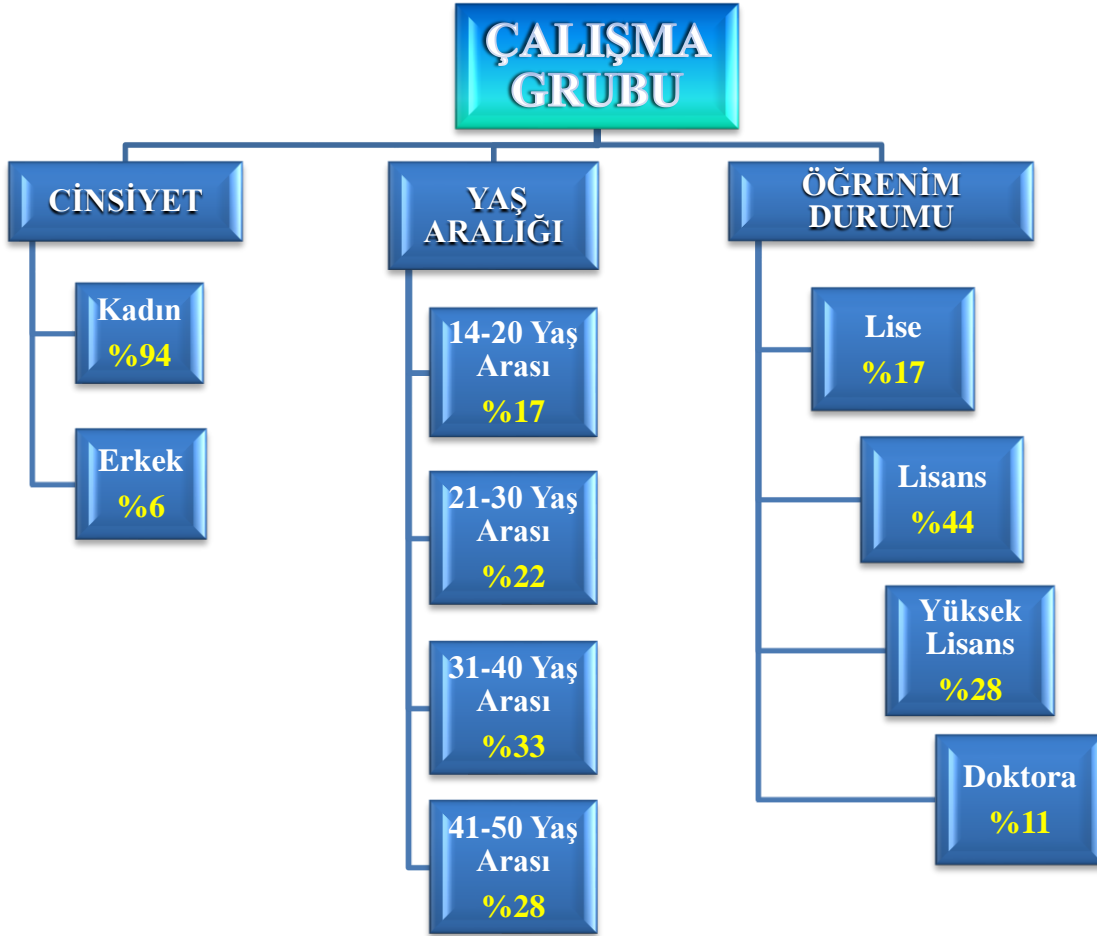
Çalışma Grubunun Bireysel Özelliklerine Göre Dağılımı (n=100)

Değişken	Grup	Sayı (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	17	94
	Erkek	1	6

Yaş Aralığı	14-20 yaş arası	3	17
	21-30 yaş arası	4	22
	31-40 yaş arası	6	33
	41-50 yaş arası	5	28
Öğrenim durumu	Lise	3	17
	Lisans	8	44
	Yüksek Lisans	5	28
	Doktora	2	11
Toplam		18	100

Tablo 1 incelendiğinde %94'ünü kadın, %6'sını erkek kursiyerlerin oluşturduğu çalışma grubunun %17'sinin 14-20, %22'sinin 21-30, %33'ünün 31-40, %28'inin ise 41-50 yaş aralığında olduğu; %17'sinin Lise, %44'ünün Lisans, %28'inin Yüksek Lisans ve geri kalan %11'inin ise Doktora seviyesinde eğitim aldığı belirlenmiştir.

Yukarıda detaylarıyla açıklanan çalışma grubunu oluşturan katılımcıların bireysel özelliklerine (öğrenim durumu, cinsiyet ve yaş aralığı) göre dağılımları ayrıca Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. Çalışma grubunun bireysel özelliklerine göre dağılımı.

Tablo 2

Çalışma Grubu Meslek Bilgileri

Meslek	Frekans (f)
Hakim	1
Moleküler Biyolog	1
İç Mimar	1
Gıda Mühendisi	1
Psikolojik Danışman	1
Ziraat Yüksek Mühendisi	1
Ev hanımı	1
Öğrenci	4
Fotoğrafçı	1
Öğretmen	2
Turizmci	1
Endüstriyel Tasarımcı	1
Halkla İlişkiler Uzmanı	1
Dış Güvenlik Uzmanı	1
Toplam	18

Tablo 2'ye göre çalışma grubunda yer alan kursiyerlerin sahip oldukları meslek dallarının Hakim (f:1), Moleküler Biyolog (f:1), İç Mimar (f:1), Gıda Mühendisi (f:1), Psikolojik Danışman (f:1), Ziraat Yüksek Mühendisi (f:1), Ev hanımı (f:1), Öğrenci (f:4), Fotoğrafçı (f:1), Öğretmen (f:2), Turizmci (f:1), Endüstriyel Tasarımcı (f:1), Halkla İlişkiler Uzmanı (f:1) ve Dış Güvenlik Uzmanı (f:1) olduğu saptanmıştır.

Tablo 2 incelendiğinde en fazla katılımcının öğrenci (f:4) olduğu, onları öğretmenlerin (f:2) takip ettiği görülmektedir.

Veri Toplama ve Analizi

Araştırmada veri toplama tekniği olarak kursiyerlerin araştırmanın amacına ilişkin görüşlerini öğrenmek amacıyla hazırlanmış toplam 13 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Kullanılan anket sonucunda ulaşılan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilerek kodlanmış ve kodlar raporlanmıştır.

Bulgular

Kursiyerlerin açık uçlu soruların yer aldığı ankette 5. Sırada yer alan "Sizce okul dışı öğrenme nedir?" sorusuna verdikleri cevapların içerik analizine tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3

Çalışma Grubu Katılımcılarının Okul Dışı Öğrenme Tanımları

Kod	Frekans (f)
Okul dışında yapılan eğitim ortamı	4
Kişinin kendi imkanlarıyla öğrenmesi	4
Hayatın kendisi	2
Sosyallik	2
Rahat ve sıkıcı olmayan ortam	2
Kurs ortamları	2
Okulda öğretilen bilgilerin daha iyi anlaşılabilmesi için yapılan tekrar	1
Belli kalıplara bağlı kalmadan gerçekleştirilen öğrenme	1
Ev içi öğrenme	1
TOPLAM	20

Tablo 3'e göre çalışma grubunu oluşturan kursiyerlerin okul dışı öğrenmeyi; okul dışında yapılan Eğitim Ortamı (f=4), Kişinin Kendi İmkanlarıyla Öğrenmesi (f=4), Hayatın Kendisi (f=2), Sosyallik (f=2), Rahat ve Sıkıcı Olmayan Ortam (f=2), Kurs Ortamları (f=2), Okulda Öğretilen Bilgilerin Daha İyi Anlaşılabilmesi İçin Yapılan Tekrar (f=1), Belli Kalıplara Bağlı Kalmadan Gerçekleştirilen Öğrenme (f=1) ve Ev İçi Öğrenme (f=1) kodlarıyla tanımladıkları tespit edilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde kursiyerlerin okul dışı öğrenmeyi çoğunlukla; okul dışında yapılan eğitim ortamı (f=4) ve kişinin kendi imkanlarıyla öğrenmesi (f=4) olarak tanımladıkları görülmektedir.

Kursiyerlerin açık uçlu soruların yer aldığı ankette 6. sırada yer alan "Okul içi ve okul dışı öğrenme ortamını karşılaştırdığımızda öne çıkan farklılıkların neler olduğunu düşünüyorsunuz?" sorusuna verdikleri cevapların içerik analizine tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4

Çalışma grubunun okul içi ve okul dışı öğrenme ortamını karşılaştırdıklarında öne çıkan farklılıkların neler olduğuna ilişkin düşünceleri

TEMA	KOD	Frekans (f)
OKUL DIŞI ÖĞRENME	Daha zevkli	4
	Yaşayarak öğrenme	3
	Daha verimli	2
	Daha az kuralcı	2
	Daha doğal ortam	2
	Kişinin kendi çabasına bağlı olması	2
	Daha anlaşılır	1
	Farklı bakış açısıyla öğretme	1
	Daha öğretici	1
	Daha fazla uygulama alanı	1
	Pratik bilgi ve yetenek kazandırması	1
	Uygulama	1
	Çeşitlilik	1
	Öğrenenin başrolde olması	1
	Daha kalıcı	1
Toplam	24	
OKULDA ÖĞRENME	Disiplinli	4
	Baskıcı ve kuralcı	3
	Teorik	1
	Sistemik	1
	Not endişesi	1
	İstenilmeyen konu ve alanlar	1
Toplam	11	

Tablo 4'te okul içi öğrenme ve okul dışı öğrenme olarak 2 tema altında karşılaştırma yapılmıştır. Kursiyerlerin okul dışı öğrenme ortamını Daha Zevkli (f=4), Yaşayarak Öğrenme (f=3), Daha Verimli (f=2), Daha Az Kuralcı (f=2), Daha Doğal Ortam (f=2), Kişinin Kendi Çabasına Bağlı Olması (f=2), Daha Anlaşılır (f=1), Farklı Bakış Açısıyla Öğretme (f=1), Daha Öğretici (f=1), Daha Fazla Uygulama Alanı (f=1), Pratik Bilgi ve Yetenek Kazandırması (f=1), Uygulama (f=1), Çeşitlilik (f=1), Öğrenenin Başrolde Olması (f=1) ve Daha Kalıcı (f=1) olarak toplam (f= 24) kodla; okul içi öğrenmeyi ise Disiplinli (f=4), Baskıcı ve Kuralcı (f=3), Teorik (f=1), Sistemik (f=1), Not Endişesi (f=1) ve İstenilmeyen Konu ve Alanlar (f=1) olarak toplam (f= 11) kodla karşılaştırdıkları saptanmıştır.

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun karşılaştırma yaparken okul dışı öğrenmenin okul içi öğrenmeden daha zevkli olduğunu, daha doğal bir ortamda yaşayarak öğrenmenin gerçekleştiğini ve bu öğrenmelerin okul içi öğrenmeden daha verimli olduğunu düşündükleri; yine büyük çoğunluğunun okul içi öğrenmenin okul dışı öğrenmeden daha disiplinli, baskıcı ve kuralcı olduğunu, okulda istenilmeyen konu ve alanların işlendiğini ve bununla birlikte not endişesi yaşandığını düşündükleri görülmektedir.

Kursiyerlerin ankette 7. sırada yer alan "Sizce fotoğraf kursu okul dışı bir öğrenme ortamı mıdır?" sorusuna verdikleri cevapların içerik analizine Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5

Çalışma grubunun fotoğraf kursunun okul dışı bir öğrenme ortamı olup olmadığına ilişkin görüşleri

	KADIN		ERKEK	
	Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	14	82	-	-
Hayır	3	18	1	100
Toplam	17	100	1	100

Tablo 5'e göre çalışma grubunu oluşturan kadın katılımcıların 14'ünün fotoğraf kursunu okul dışı öğrenme ortamı olarak gördüğü, 3'ünün ise bu görüşe katılmadığı; 1 erkek katılımcının da fotoğraf kursunu okul dışı öğrenme ortamı olarak görmediği saptanmıştır.

Tablo 5 incelendiğinde cinsiyet ayırt etmeksizin çalışma grubunun tamamına yakınının (%94) fotoğraf kursunu okul dışı öğrenme ortamlarından biri olduğu görüşünde oldukları görülmektedir.

Kursiyerlerin ankette 8. sırada yer alan "Eğitim hayatınızın herhangi bir kademesinde (ilk-orta-lise-lisans-lisansüstü) fotoğraf dersi aldınız mı? Aldıysanız hangi kademedeydi?" sorusuna verdikleri cevapların içerik analizine Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6

Çalışma grubunun eğitim hayatınızın herhangi bir kademesinde (ilk-orta-lise-lisans-lisansüstü) fotoğraf dersi aldınız mı? Aldıysanız hangi kademedeydi? Sorusuna ilişkin cevapları

	Frekans (f)	Lise	Lisans	Lisansüstü
Evet	3	X	X	X
Hayır	15			
Toplam	18			

Tablo 6'ya göre çalışma grubunda yer alan 3 kursiyerin eğitim hayatlarında (Lise, Lisans, Lisansüstü) fotoğraf dersi aldıkları, 15 kursiyerin ise eğitim hayatları boyunca fotoğraf dersi almadıkları tespit edilmiştir.

Kursiyerlerin ankette 9. sırada yer alan "Okul dışı öğrenme ortamı olarak değerlendirildiğinde aldığınız fotoğraf kursunun sizde hangi duyuşsal (ilgi, motivasyon, tutum) özelliklerin gelişmesini sağladığını düşünüyorsunuz?" sorusuna verdikleri cevapların içerik analizine Tablo 7'de yer verilmiştir.

Tablo 7

Çalışma grubunun okul dışı öğrenme ortamı olarak değerlendirdiklerinde katıldıkları fotoğraf kursunun kendilerinde hangi duyuşsal özellikleri geliştirdiğine ilişkin görüşleri

Kod	Frekans (f)
İlgi	8
Motivasyon	8
Estetik algı	4
Gözlem yeteneği	3
Bakış açısı	3
Algı gelişimi	3
İlham	2
Farkındalık	2
Zevk alma	2
Seçicilik	1
Duyarlılık	1
Dikkat	1
Toplam	38

Tablo 7'ye göre çalışma grubunu oluşturan katılımcıların okul dışı öğrenme ortamı olarak fotoğraf kursunun kendilerinde İlgi (f=8), Motivasyon (f=8), Estetik Algı (f=4), Gözlem Yeteneği (f=3), Bakış Açısı (f=3), Algı Gelişimi (f=3), İlham (f=2), Farkındalık (f=2), Zevk Alma (f=2), Seçicilik (f=1), Duyarlılık (f=1) ve Dikkat (f=1) duyuşsal özelliklerini geliştirdiğini düşündükleri saptanmıştır.

Tablo 7 incelendiğinde kursiyerlerin aldıkları fotoğraf kursunun duyuşsal özellikleri içinde en fazla ilgi, motivasyon ve ardından estetik algılarını geliştirdiğini düşündükleri görülmektedir.

Kursiyerlerin ankette 10. sırada yer alan "Okul dışı öğrenme ortamı olarak değerlendirildiğinde aldığınız fotoğraf kursunun sizde hangi bilgi ve becerilerin gelişmesini sağladığını düşünüyorsunuz?" sorusuna verdikleri cevapların içerik analizine Tablo 8'de yer verilmiştir.

Tablo 8

Çalışma grubunun okul dışı öğrenme ortamı olarak değerlendirdiklerinde katıldıkları fotoğraf kursunun kendilerinde hangi bilgi ve becerileri geliştirdiğine ilişkin görüşleri

Kod	Frekans (f)
Fotoğrafla ilgili bilgi	7
Fotoğraf makinesiyle ilgili bilgi ve beceri	6
Gözlem yeteneği	3
Renk, doku, kompozisyon bilgileri	2
Dikkat ve odaklanma	2
Hız, hafıza	2
Estetik bilgisi	2
Algı gelişimi	2
İletişim becerileri	1
Sosyal medya kullanımı	1
Toplam	28

Tablo 8'e göre çalışma grubunu oluşturan kursiyerlerin okul dışı öğrenme ortamı olarak fotoğraf kursunun Fotoğrafla İlgili Bilgi (f=7), Fotoğraf Makinesiyle İlgili Bilgi ve Beceri (f=6), Gözlem Yeteneği (f=3), Renk, Doku, Kompozisyon Bilgileri (f=2), Dikkat ve Odaklanma (f=2), Hız, Hafıza (f=2), Estetik Bilgisi (f=2), Algı Gelişimi (f=2), İletişim Becerileri (f=1) ve Sosyal Medya Kullanımı (f=1) konusundaki bilgi ve becerilerinin geliştirdiğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde kursiyerlerin büyük çoğunluğunun aldıkları fotoğraf kursunun en fazla Fotoğraf ve Fotoğraf Makinesiyle ilgili bilgi ve becerilerini arttırarak geliştirdiğini düşündüklerini ifade ettikleri görülmektedir.

Kursiyerlerin ankette 11. sırada yer alan "Sınıf içinde işleyip uyguladığımız fotoğraf dersiyle ilgili konuları, sınıf dışında dışarıda (park, bahçe, müze, gezi vb.) deneyimleyerek öğrenme hakkındaki duygu ve düşünceleriniz nelerdir?" sorusuna verdikleri cevapların içerik analizine Tablo 9'da yer verilmiştir.

Tablo 9

Çalışma grubunun sınıf içinde işleyip uyguladıkları fotoğraf dersiyle ilgili konuları, sınıf dışında dışarıda (park, bahçe, müze, gezi vb.) deneyimleyerek öğrenmeleri hakkındaki duygu ve düşüncelerine ilişkin görüşleri

Kod	Frekans (f)
Uygulamanın önemini fark etme	7
Faydalı bir öğrenme yöntemi	6
Kalıcı bilgi edinme	4
Keyif alma	3
Teorik bilgileri geliştirme imkanı	3
Başarı duygusunu tatma	2
Problem çözme	2
Toplam	27

Tablo 9'a göre çalışma grubunun fotoğraf dersiyle ilgili konuların okul/sınıf dışında öğrenilmesi hakkında, Uygulamanın Önemini Fark Etmek (f=7), Faydalı Bir Öğrenme Yöntemi (f=6), Kalıcı Bilgi Edinme (f=4), Keyif Alma (f=3), Teorik Bilgileri Geliştirme İmkkanı (f=3), Başarı Duygusunu Tatma (f=2) ve Problem Çözme (f=2)

yeteneklerinin geliştiği duygu ve düşüncesinde oldukları saptanmıştır.

Tablo 9 incelendiğinde kursiyerlerin fotoğraf dersiyle ilgili konuları okul/sınıf dışında deneyimleyerek öğrenmenin en fazla uygulamanın önemini fark etmelerini sağladığını, bu öğrenme yönteminin faydalı bir yöntem olduğunu ve kalıcı bilgi edinmelerini sağladığını düşündükleri görülmektedir.

Kursiyerlerin ankette 12. sırada yer alan "Tercih etme şansınız olsa okul/sınıf içi öğrenmeyi mi yoksa okul dışı/sınıf dışı öğrenmeyi mi tercih edersiniz?" sorusuna verdikleri cevapların içerik analizine Tablo 10'da yer verilmiştir.

Tablo 10

Çalışma grubunun okul/sınıf içi öğrenme ile okul/sınıf dışı öğrenme ortamları arasında yaptıkları tercihe ilişkin görüşleri

Kod	Frekans (f)	Yüzde (%)
Okul/Sınıf İçi	-	-
Okul/Sınıf Dışı	13	72
Her İkisi de	5	28
Toplam	18	100

Tablo 10'a göre çalışma grubunu oluşturan kursiyerlerin 13'ünün tercih etme şansları olsa okul/sınıf dışı öğrenmeyi, 5'inin ise her ikisini de tercih edebileceği; ancak kimsenin tek seçenek olarak okul/sınıf içi öğrenmeyi tercih etmediği tespit edilmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde kursiyerlerin tamamına yakınının (%72) okul dışı öğrenme ortamını seçerken kimsenin okul içi öğrenmeyi tek başına tercih etmediği ancak 5 kişinin (%28) her ikisinin de kendine göre faydalı olduğu düşüncesiyle her ikisini de seçebileceğini belirttiği görülmektedir.

Kursiyerlerin ankette 13. sırada yer alan "Okul dışı öğrenmeye alternatif ortam olarak fotoğraf kursunu tanıdıklarınıza tavsiye eder misiniz?" sorusuna verdikleri cevapların içerik analizine Tablo 11'de yer verilmiştir.

Tablo 11

Çalışma grubunun okul dışı öğrenmeye alternatif bir ortam olarak fotoğraf kursunu tanıdıklarına tavsiye etme durumu

Kod	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	18	100
Hayır	-	-
Toplam	18	100

Tablo 11'e göre çalışma grubunda bulunan 18 kursiyerin tamamının okul dışı öğrenmeye alternatif bir ortam olarak fotoğraf kursunu tanıdıklarına tavsiye eder misiniz? Sorusuna evet cevabı verdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 11 incelendiğinde fotoğraf kursuna katılan kursiyerlerin tamamının (%100) okul dışı öğrenme ortamı olarak fotoğraf kurslarını tanıdıklarına tavsiye etme yönünde pozitif düşünceye sahip oldukları görülmektedir.

Sonuç

Bu bölümde araştırmanın sonuçları ortaya konmuş, alan yazın taraması neticesinde konuyla ilişkili bulunan araştırmaların sonuçları arasındaki benzerlik ve farklılıklar tartışılmış ardından araştırmaya yönelik öneriler sunulmuştur.

Araştırma verilerinin analizi ile elde edilen bulgulardan hareketle içlerinden sadece 3'ünün (%17) eğitim hayatlarında en az 1 kez fotoğraf dersi aldığı tespit edilen çalışma grubunun tamamına yakınının fotoğraf kursunu okul dışı öğrenme ortamı olarak gördüğü ve çoğunluğunun okul dışı öğrenme ortamını; okul dışında yapılan, öğrenmeyi kişilerin kendi imkanlarıyla gerçekleştirdiği, sosyalleşme fırsatı sunan, rahat ve sıkıcı olmayan bir ortam olarak tanımladıkları tespit edilmiştir. Yapılan literatür taramasında Alba (2011: 7)'nin da okul/sınıf dışı öğrenme ortamının birçok öğrenen için daha rahat bir öğrenme deneyimi sunabileceğini belirttiği; Avcı ve Gümüş'ün de 2020 (s.96) yılında yayımlanan çalışmalarında okul/sınıf dışı eğitim programı kapsamında bireylerde ortaya çıkabilecek olası etki ve sonuçlardan bazılarının, ruhsal rahatlık ve arkadaş (sosyolojik) ilişkilerinde gelişim olabileceğine dikkat çekildiği görülmektedir. Tatar ve Bağrıyanık (2012: 891) tarafından yapılan araştırma incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin de okul dışı eğitim aktivitelerinin öğrencilerin sosyal gelişimlerine katkı sağladığını düşündükleri; benzer şekilde Bakıoğlu ve Karamustafaoğlu (2020: 91)'nin da yapmış oldukları araştırma sonucunda okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin sosyalleşmelerini sağlayarak öğrenme gerçekleştirmelerine olanak sağladığı tespit edilmiştir.

Çalışma grubunu oluşturan katılımcıların okul/sınıf içi öğrenmeyi disiplinli, baskıcı ve kuralcı, not endişesinin yaşandığı, istenmeyen konu ve alanların işlendiği bir öğrenme ortamı olarak; okul/sınıf dışı öğrenmeyi ise doğal ortamda yaparak-yaşayarak öğrenmeyi sağlayan, okul içi öğrenmeye göre daha zevkli, daha verimli, daha anlaşılır, daha öğretici ve öğrenmenin kişinin kendi çabasına bağlı olduğu bir diğer deyişle aktif olmalarına imkan sunan bir ortam olarak değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Adıgüzel de 2006 (s.33) yılında yayımlanan makalesinde, eğitim sistemlerinde öğrenme ortamlarının sadece okullar olmadığını üzerinde durmakta, yaparak-yaşayarak öğrenme olanağı veren ortamların öneminden bahsetmekte ve informal öğrenme ortamlarının öğrencilerin aktif katılımını desteklediğini ifade etmektedir. Çalışma grubunu fen bilgisi öğretmen adaylarının oluşturduğu Kubat (2018: 126) tarafından yapılmış araştırma incelendiğinde öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilere yaparak-yaşayarak öğrenme, gözleme ve keşfetme avantajları sunduğu görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Kıyıcı ve Yiğit (2010: 238) tarafından yapılmış çalışmada da araştırma sonucunu destekler nitelikte bulgular elde edilmiş ve fen bilgisi öğretmen adaylarının, okul dışı öğrenme ortamlarının öğrenmenin yanında eğlence faktörünü de içinde buldurduğu ve sosyal etkileşime imkân sunduğu yönünde görüş sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma bulgularından hareketle okul dışı öğrenme ortamı olarak fotoğraf kursunun, birçok farklı meslek grubundan katılımcının oluşturduğu çalışma grubunun duyuşsal özelliklerinden ilgi ve motivasyonlarını, estetik algılarını, gözlem yeteneklerini, bakış açılarını, algılarını, farkındalıklarını, seçiciliklerini, dikkat ve duyarlılıklarını geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Alba (2011: 7) da okul/sınıf dışı eğitimin gerçek dünyanın karmaşıklıkları hakkında farkındalık/bilinç yarattığını belirtmektedir. Bahadır ve Hırdıç'ın da 2018 (s.169) yılında yayımlanan çalışmaları incelendiğinde informal yani okul/sınıf dışı öğrenme ortamlarında yapılan eğitim sayesinde öğrencilerin söz konusu derse karşı ilgilerinin arttığına yönelik bulgulara ulaşıldıkları görülmektedir. Araştırma sonuçlarıyla paralel nitelikte sonuçlar elde etmiş bir diğer araştırma Tatar ve Bağrıyanık (2012: 891) tarafından yapılmıştır. Çalışma grubunu fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin oluşturduğu araştırmanın sonucunda öğretmenlerin, okul dışı eğitimin öğrencilerin ilgisini çektiği, konulara yönelik merak ve istek uyandırdığı görüşünde oldukları tespit edilmiştir.

Okul dışı öğrenme ortamı olarak fotoğraf kursunun, tamamına yakını (%94) kadın kursiyerlerin oluşturduğu çalışma grubunun fotoğraf ve fotoğraf makinesiyle ilgili bilgi ve becerilerini, gözlem yeteneklerini, dikkat ve odaklanmalarını, hız ve hafızalarını, iletişim becerilerini ve sosyal medya kullanım bilgi becerilerini geliştirdiği görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Alba (2011: 7) da okul/sınıf dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin odaklanmalarını sağladığını, bilgi, beceri ve anlayış geliştirmelerine yardımcı olduğunu belirtmektedir. Genç, Albayrak ve Söğüt (2019: 237) tarafından yapılmış araştırma incelendiğinde fen bilgisi öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilere 21. yüzyıl becerileri kazandırdığı yönünde görüş sahibi oldukları tespit edilmiştir.

Sınıfta edinilen teorik bilgileri sınıf dışında uygulamalı olarak deneyimlemenin, çalışma grubunu oluşturan kursiyerlerin uygulamanın önemini fark etmelerini, okul dışı öğrenmeyi faydalı bir öğrenme yöntemi olarak görmelerini, kalıcı bilgi edinmelerini, keyif almalarını ve başarı duygusunu tatmalarını sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Yapılan alan yazın taramasında benzer sonuçlara ulaşan araştırmaların olduğu tespit edilmiştir. Bozdoğan (2008: 37) okul dışı öğrenme ortamlarında yapılan öğretimin öğrencilerin bilgilerinde kalıcılığı

arttırdığını belirtirken; Alba (2011: 7) da okul/sınıf dışı eğitimin gerçekleştirildiği ortamlarda öğrencilere, duyularını kullanabilecekleri deneyimler yaşamalarına fırsat verildiği böylece edindikleri bilgilerin kalıcılığının etkili bir şekilde artmasının sağlandığını ifade etmektedir. Çalışma grubunu fen bilgisi öğretmenlerinin oluşturduğu Genç, Albayrak ve Söğüt (2019: 235) tarafından yapılmış araştırmada da öğretmen adaylarının, okul dışı öğrenme ortamlarında yapılan öğretimin en çok kalıcı öğrenmenin gerçekleştirilmesi yönünde avantaj sunduğunu belirttikleri tespit edilmiştir. Bakioglu ve Karamustafaoğlu (2014: 90) tarafından yapılan çalışma incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin, okul dışı öğrenme ortamlarında güzel bir ortamın oluştuğunu ve eğlenerek öğrenmelerini sağladığı görüşünde oldukları yönünde elde edilen sonuç araştırmanın bu yönde çıkan sonucunu destekler niteliktedir.

Çalışma grubunu oluşturan kursiyerlerin tercih etme şansları olması durumunda tamamına yakınının (%72) okul dışı öğrenme ortamını seçerken, kimsenin okul içi öğrenmeyi tek başına tercih etmediği ancak 5 kişinin (%28) her iki öğrenmenin kendilerine göre faydalı olabileceği düşüncesiyle hareket ederek "her ikisini de" seçeneğini işaretlediği ve tamamının (%100) okul dışı öğrenmede alternatif bir ortam olarak fotoğraf kursunu tanıdıklarına tavsiye etmek istedikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle fotoğraf kursunun hem okul/sınıf dışı öğrenme ortamı (üçüncü mekân) olarak hem de izlediği eğitim-öğretim yönteminde başarılı olarak kursiyerlerin fotoğraf dersine yönelik düşüncelerini pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan ilgili literatür taramasında okul/sınıf dışında yapılan eğitimlerin, öğrencilerin aldıkları derse ilişkin tutumlarında ve düşüncelerinde olumlu yönde etkisi olduğu sonucunu destekler nitelikte çalışmaların (Ay, 2018; Çebi, 2018; Güler, 2011; Aras Ö., 2019; Soysal, 2019) bulunduğu tespit edilmiştir.

Genel olarak değerlendirdiğimizde araştırma sonuçları göstermektedir ki toplumsal ve teknolojik değişimlere uyum sağlayarak 21. yüzyılda da gelişimini sürdüren, bireylerin fikir ve düşüncelerinin, olaylara ilişkin bakış açılarının, yaşantılarından özel karelerin, sanatsal ifade taşıyan sahnelerin ve bunların yanı sıra birçok markanın ürün tanıtımının geniş kitlelerle paylaşılmasını sağlayan fotoğraf, günümüzde önemli görsel kitle iletişim araçları arasındaki yerini alarak popülaritesini arttırmaya devam ederken, fotoğraf kursları da araştırma sonuçlarının da ortaya koyduğu gibi katılımcılarına (kursiyerlerine) rahat bir ortamda sosyalleşmelerini sağlayan; eğlenirken öğrenen, yaparak-yaşayarak kalıcı bilgiler edinmelerini sağlayan ve tüm bunların yanında bir çok avantajlar sunan okul dışı öğrenme ortamlarından biridir.

Öneriler

Araştırma verilerinin analizi sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlar doğrultusunda sunulan önerilere aşağıda yer verilmiştir.

Araştırma için yapılan ilgili alan yazın taraması sonucunda ulaşılan okul dışı öğrenme ortamlarını konu alan araştırmaların tamamına yakınının fen bilimleri üzerine yapıldığı saptanmıştır. Buradan hareketle öğrencilere sosyalleşme fırsatı sunan, yaparak yaşayarak ve eğlenerek öğrenme yoluyla kalıcı bilginin aktarılmasını sağlayan zengin uyarıların olduğu doğal ve etkili okul dışı öğrenme ortamlarının tüm disiplinlerde kullanılması ve desteklenmesi,

Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin farklı disiplinlerde yer alan derslere ilişkin ilgi, tutum, beceri ve başarılarına etkisini inceleyen araştırmaların yapılması,

Okul dışı öğrenme ortamlarını konu alan araştırma sonuçlarının güvenilirlik ve geçerliliklerinin artması için evreni karşılayacak geniş örneklem veya geniş çalışma gruplarıyla çalışılması; çalışma modellerinde karma desen kullanılması ve birden fazla veri toplama aracının kullanımının tercih edilmesi,

Çalışma gruplarını öğretmen, öğretmen adayları ve öğrencilerin oluşturduğu okul dışı öğrenme ortamlarını konu alan araştırmalar incelendiğinde öğrenme mekanları olarak çoğunlukla fen bilimleri ile ilgili mekanların (laboratuvarlar, planetaryumlar, akvaryumlar vb.) tercih edildiği görülmektedir. Sanat ve sanat eğitimine yönelik okul dışı öğrenme ortamları olarak bilim ve sanat merkezleri, sanat galerileri, sanatçı atölyeleri, müzeler, sanat kampları ve sanat kurslarına ağırlık verilmesi ve bu ortamlarda verilen eğitimleri farklı açılardan ele alan çalışmaların yapılması,

Özellikle son yıllarda gerçekleşen teknolojik gelişmelerle birlikte sosyal medyanın popülaritesinin artması fotoğrafın insan hayatında önemli bir yere sahip olmasını ve günlük bir gereksinim haline gelmesini, doğa fotoğrafçılığı, sokak fotoğrafçılığı vb. gibi çok çeşitli kurs paketlerini içinde barındıran fotoğraf kurslarına olan ilgi ve talebin de artmasını neden olmaktadır. Buradan hareketle fotoğraf kurslarına okul dışı öğrenmede alternatif bir ortam olarak yer verilmesi ve okullarda verilen fotoğraf derslerinin okul ve sınıf/atölyelerle sınırlandırılmaması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Adıgüzel, Ömer. "Okul Dışında Farklı Bir İletişim ve Öğrenme Ortamı Olarak Çocuk Müzeleri." *Bilim Eğitim Toplum Dergisi* 4.14, 2006, 32-41.
- Alba, Foghlan. "Outdoor Learning: Practical Guidance, Ideas and Support for Teachers and Practitioners in Scotland." *Education Scotland*, (corp creator). (2011) 02/10/2021 <https://education.gov.scot/improvement/documents/hwb24-ol-support.pdf>
- Armağan, Burcu. İlkokul Dördüncü Sınıf Fen Öğretiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamları: Bir Eylem Araştırması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 2015.
- Avcı, Görkem ve Gümüş, Nevzat. "Sınıf Dışı Eğitime Dayalı Etkinliklerle İşlenen Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik İlkokul 4. Sınıf Öğrenci Tutumlarının İncelenmesi." *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi* 11.1, 2020, 89-106.
- Ay, Merve. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Açık Alan Fen ve Matematik Etkinliklerine Yönelik Görüş ve Uygulamalarının İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011.
- Bahadır, Elif ve Hırdıç, Kübra. "Matematik müzesinde yürütülen öğrenme etkinliklerinin öğrencilerin matematikleştirme sürecine katkıları ve uygulama hakkında öğrenci görüşleri." *Turkish Studies* 13.26, 2018, 151-172.
- Bakioğlu, Büşra ve Karamustafaoğlu, Orhan. "Okul dışı öğrenme ortamlarının öğretim sürecinde kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri." *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi* 5.1, 2020, 80-94.
- Bozdoğan, Aykut Emre. "Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilim Merkezlerini Fen Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi: Feza Gürsoy Bilim Merkezi Örneği." *Uludağ Eğitim Fakültesi Dergisi* 21.1, 2008, 19-41.
- Bülbül, Mustafa. Fen Eğitiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi: Hidroelektrik Santral Gezisi Örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Giresun: Giresun Üniversitesi, (2018).
- Çebi, Hicret. Farklı Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının, Öğrencilerin Fen Bilimleri Dersine Karşı İlgi ve Tutumlarına Etkisi. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, 2018.
- Erten, Zehra ve Taşçı, Güntay. "Fen Bilgisi Dersine Yönelik Okul Dışı Öğrenme Ortamları Etkinliklerinin Geliştirilmesi ve Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisinin Değerlendirilmesi." *Journal of Education Faculty* 18.2, 2016, 638-657.
- Genç, Murat ve diğerleri. "Fen bilimleri öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin görüşleri." *ERPA International Congresses on Education, Book of proceedings Sakarya: Sakarya Üniversitesi*, 2019, 233-239.
- Gezgin, Ahmet Öner. "2000'li Yıllarda Sanat Bağlamında Fotoğrafının Yazgısı." *Sanat Dergisi* 0.7, 2010, 11-16.
- Güler, Ayşe. "Planlı Bir Müze Gezisinin İlköğretim Öğrencilerinin Tutumuna Etkisi." *İlköğretim Online* 10.1, 2011, 169-179.
- Karademir, Ersin. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Fen ve Teknoloji Dersi Kapsamında "Okul Dışı Öğrenme Etkinliklerini" Gerçekleştirme Amaçlarının Planlanmış Davranış Teorisi Yoluyla Belirlenmesi. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2013.
- Kıyıcı, Fatime Balkan ve Yiğit, Elif Atabek. "Sınıf Duvarlarının Ötesinde Fen Eğitimi: Rüzgar Santraline Teknik Gezi." *International Online Journal of Educational Sciences* 2.1, 2010, 225-243.
- Kubat, Ulaş. "Okul Dışı Öğrenme Ortamları Hakkında Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Görüşleri." *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 48, 2018, 111-135.
- Özdemir, Leman Aras. Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Bilim ve Teknoloji Müzesi Gezisi Öncesi ve Sonrasında Okul Dışı Öğrenme Ortamları ile İlgili Görüşleri. Yüksek lisans tezi. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 2019
- Özsoy, Vedat. Sanat Galerileri, Sanatçı Atölyeleri, Tasarım Stüdyoları ve El Sanatları İşlikleri. Ed. Ahmet İlhan Şen. *Okul Dışı Öğrenme Ortamları* içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2019, 276-304
- Sontag, Susan. Fotoğraf Üzerine. İstanbul: Agora Kitaplığı, 2011.
- Soyсал, Emel. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine Yönelik İlgi, Tutum ve Motivasyonlarına Etkisi. Yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 2019.
- Şen, Ahmet İlhan. Okul Dışı Öğrenme Ortamı Nedir? Ed. Ahmet İlhan Şen *Okul dışı öğrenme ortamları* içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2019, 1-20.
- Tatar, Nilgün ve Bağrıyanık, Kübra Elif. "Fen ve Teknoloji Dersi Öğretmenlerinin Okul Dışı Eğitime Yönelik Görüşleri." *İlköğretim Online* 11.4, 2012, 882-896.

AN ALTERNATIVE ENVIRONMENT FOR OUT-OF-SCHOOL LEARNING: PHOTO COURSES

Selin GÜNEŞTAN

ABSTRACT

Especially in recent years, in the modern education process, research is being conducted on new education-teaching places outside of school in order to enable students to be active and learn by experience. Out-of-school learning environments where students go beyond the classical teaching methods in the school, open up all senses and perceptions and actively learn by doing and experiencing, include a wide range of living spaces, but not limited with school/classroom activities of educational activities such as art and science centers, museums, art galleries, libraries, planetariums, streets and parks. As a result of the literature review, it was found out that researches were conducted on the learning environments outside the school, but the majority of these studies were determined to have an impact on the achievement, skills, interests and attitudes of the students and on the views of science teachers and teacher candidates in the field of Science. However, there are no studies dealing with photography courses as an out-of-school learning environment. Therefore, the aim of this research is to obtain information about the opinions of the trainees who take basic photography courses by registering to a photo course and learning outside the school and classroom environment. The study group of the research consists of 18 trainees who taking Basic Photography course in Ankara Photography Artists Association in 2019. In order to determine the opinions of trainees about out-of-school learning, a questionnaire with open-ended questions was applied and the data obtained analyzed by content analysis, one of the qualitative data analysis methods. Based on the results of the research findings, relevant suggestions was included to subject.

Keywords: Informal, Informal Learning, Out-of-school Learning, Photography, Photography Courses